This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

A 668048 DUPL

POETICKÉ BESEDY.

(REDAKTOR: JAN NERUDA.)

ČÍSLO XVIII.

891.868
H615na

NA PŘÁSTKÁCH.

NAPSAL

ADOLF HEYDUK.

V PRAZE.
NAKLADATEL: ED. VALEČKA.
1884.

PROPERTY OF
University of Michigan Libraries
1817
ARTES SCIENTIA VERITAS

UNIVERSITY OF MICHIGAN

NA PŘÁSTKÁCH.

NAPSAL

ADOLF HEYDUK.

(POETICKÝCH BESEĎ ČISLO XVIII.)

V PRAZE.

KNIHKUPECTVÍ: DR. ED. GRÉGR & ED. VALEČKA.

1884.

891.868
H615na

Tiskem dra Ed. Grégra v Praze.

Na přástkách.

Noc se dlouží, krátí den,
vítr vzdychá v lese,
ke krbu mi jarní sen
upomínka nese,
dumám, domů letím zpět,
matko, otče, šepce ret,
srdce mi se třese.

Ejhle, návštěv plný dům,
všecko v přástvě ručí,
kolovrátků ruch a šum
ze všech koutů zvučí;
matka s bílým čepečkem,
hledí všude tam a sem,
chválí, nutí, učí.

Otec v bibli, knihu kněh,
pevné oko hrouží,
kouř, jenž z dýmky vzhůru zběh',
nad hlavou mu krouží;
Bože, k sobě sám jsem děl,
dým-li to, či sesivěl?
a má hruď se ouží.

Devátá již — otci vděk,
matka něco praví,
skládá knihu tatíček,
do skřínky ji staví;
a již v kraji modrých rýh
ubrousek jak padlý sníh,
k hodu čas že, praví.

Po večeři k práci zas —
Ne tak, matka vece,
k pohádkám teď právě čas,
nepustím vás z klece;
která novou poví dnes,
té dám křížal sladký směs,
co unese plece.

Hned pohádek zlatý roj
z duše k duši letí,
žert a smích i slzy zdroj
svítí z líček dětí;

tvářky rudnou jako mák,
hvězdičkami plane zrak
v mladé touhy vzněti.

Dořikala s družkou druž,
v krbu hasne plamen,
otec v koutku zdřimnul již,
já jen jako zmámen
poslouchám a poslouchám...
odešli — já klímám sám
u zelených kamen.

Nevím, kdo mne v lůžko stlal,
dítě sotva tuší,
od těch dob však dál a dál,
v srdci mně to buší,
a kde chodím a kde jsem,
v práci váznu životem,
v pohádkách však duší.

Odpros.

Jakub s Jírou tuhé měli spory;
zbitý Jakub nesen do komory:
„To ti, Jíro, nechat mne to zdrtí,
neodpustím do nejdelší smrti!“

Jíra vzal, co pro dva bylo syny,
nedbal pláče, prchnul do ciziny
přes daleké země, siné vody
k nebetyčným horám: do svobody!

Bloudí, bloudí noha jako klatá,
kam se šine, slyší: Ubil's bratra —
nechat sám je, nechat prostřed lidí,
všude krev, jak z hlavy stéká, vidí.

Plašil stíny duše ustrašené,
křížem křážem ňader strach ho žene,
a když zmarnil všecko všudy z lupu,
sám se prodal v námořnickou tlupu. —

Ale Jakub nepodlehnul ráně,
dlouhým časem scelily se skráně,
dlouhou prací vrátilo se zboží:
pracovité ruce Pánbůh množí.

Poledne kdys ve vsi odzvonilo,
odpočíval v poli, vedro bylo,
lehl pod strom, mozolitou dlaní
přikryl jizvy rozbolených skrání.

Sotva spánek přikradnul se k oku,
viděl koho's po svém státi boku,
vpadlé oči, jako z vápna tváře:
bratr je to, v šatech marináře!

Kloní hlavu Jíra, níže k pasu
stéká voda s prosivělých vlasů,
v mrtvé tváři nevýslovná muka,
zhaslý zor... jen níž se týčí ruka.

Jak list břízy, když se bouře množí,
chví se Jakub, volá: „Rány boží!
co — co žádáš? rci!“ Však beze zvuku,
bledý Jíra podává mu ruku.

Procit' Jakub: Hrozno! Rukou mává, —
přízrak nebledne a neustává.
„Nuž, co žádáš? mluv!“ — Však darmo káže,
stín je něm, jen podává mu páže.

Jakub zděšen: ňadro hrůza zdouvá —
„Smíru chceš-li?“ ptá se — strne — couvá —
stín kýv' hlavou, brat učinil v sledu,
Jírův ruky stisk byl jako z ledu.

Náhle s věže zavzněl hlahol jedné...
stín se tratí, usmívá se, bledne,
hlavu kloní; níž a níže k pasu
voda stéká z prosivělých vlasů. —

Divná zvěst! Však brzo přišla nová:
Bratr se ti vracel do domova,
kryl-tě jedno přání v ňader víru:
odprosit a ruku dáti k smíru.

Ale marné horoucí to přání:
při korábu zhynul rozkotání,
marna pomoc v bouře chvíli bědné,
znikl v moři právě za poledne.

Vozka.

Noc se šíří, tma se množí,
vozka k sobě sám:
„Pod plachtou dnes vzácné zboží
skryto mám;
chorý mužík, jen se třese,
ale peněz dost a dost;
spí, kdo zná ho? hlouběj v lese
pomohu mu na věčnost.“ —

Jednou ranou v děsném vzchopu
muže ve snu sklál,
vrhl s vozu do příkopu
a jel dál.
„Proč pak bych tě,“ v smíchu praví,
„bezduchého dále vez'?“
koně ržáli, u nápravy
lkala šárka; skučel pes.

Jeli sotva na sto kroků,
pes štěk' pod plachtou,
koně řehcí, bokem k boku
k sobě lnou.
„Co vás straší, ty-li keře
či ta nemícená hať?"
a hned bedliv v ruce beře
poplašené za opratˇ.

Marno! Ruče s vozu leze —
pravda-li či sen —
v zadu na rozvoře veze
divný plen:
toho, jehož vrhl stranou,
opasek by plný měl:
„Ještě žiješ?" Novou ranou
muže zvrátil, dále jel.

Jeli sotva kroků dvě stě,
jeli v smrčnou mláz;
pes, snad že ho straší kleště,
štěká zas;
koně řehcí: „Hoj, ty spřeži,
jen se vzpírej, plaš a křič!"
a již do hřív, až se ježí,
praskající šlehá bič.

Hůř jen! Znova s vozu skáče,
spatřil vyděšen
dvakrát ubitého spáče,
či to sen?
sklál ho, stepal; do příkopu
tuhé tělo zahrabal,
zděšení pln v divém vzchopu
na šejtrok sed' a jel dál.

Jeli sotva kroků tři sta
v lesa černý kout,
zase koně ani z místa
nechtí hnout;
darmo nutí, darmo bije.
„Ej, což po třetí tam snad,
že kůň vzpíná se, pes vije?
Tent má život jako had!.."

Vskutku! Sedí na rozvoře,
hrozný, rudý zjev,
z rány čela stéká spoře
teplá krev;
nech ho vozka stále kácí,
stále muž, ký siný děs,
na rozvory hrot se vrací,
koně řehcí, vyje pes!

„Jaká pomoc, jaká rada?
rychle prchá noc,
náhle v hruď mi skryla hada
vyšší moc;
už se šeří.. pro nebesa,
vůz i šaty samá krev!
Mám se vrhnout pod kolesa?
mám utéci houštím dřev?

Pomoci ni rady více,
lid jde se všech stran,
jedu, jedu ze silnice
na čakan;
zřím, jak popravce mne vleče
na svůj otesaný peň — —“
Vzkřikl — spletl bič a kleče
pověsil se na lišeň!

Přípřežník.

Vrch stoupal, blatná byla zem,
vůz jako věž;
„Eh, hloupý kus, že nedbal jsem
dřív na přípřež!“

„Hej,“ bije koně, „k čemu as
vás krmím tak?“
a bije koně zas a zas,
vše darmo však.

Nech v lišně tlačí silná dlaň
i vzdorná plec,
nech opírá se v koles braň,
vůz stojí přec.

I týrá koně tam i sem,
ti v temnou noc
jen smutným řehcí řehotem,
snad o pomoc!

Tu vedle vozky jakýs muž:
„Nech koně, dost!
Já napřed, v zadu ty se tuž!“
Táh' — vůz byl prost.

Vůz rychle na vrch vyvezen.
Tu prvý: „Slyš,
ať zvířat těch mi žádný den
víc nemoříš!

Ne tobě, koňům, jak chtěl bůh,
jen na pomoc
vzal na se tělo bludný duch
na dnešní noc.

To trestem mým za častý hřích
že jak ty dnes,
jsem živitelů týral svých,
to dobře věz.

Jim učiníš-li znova tak,
vstříc kletbě hleď,
že ve hrob složen budeš pak,
co já jsem teď. —

Ach, blouditi mi ještě věk! . . .“
Stín zmizel již. —
Kde vozka slyše srdcem změk',
je nyní kříž.

Větrník.

Hle větrný ten mlýn, on klet
i s chatou po svém boku,
v půl jadrnáč je rozemlet
a pánev pukla v oku;
na podezdívce roste mech,
ni žebra není na křídlech, —
tak stojí na sto roků!

Vše klidno, sotva slyšet vzdech,
kdy seveřík sem bočí,
mlýn stojí, jakby ztajil dech,
nic v něm se nezatočí;
však za to ve Filipskou noc
jej vzbudí jakás děsná moc
a vše se rozdivočí.

Tu jako dřív, když dostaven,
mlýn klape zas a běží,
leč kdo šel kolem, věru ten
strach z pohledu již těží:
blíž u vrat stojí černý chlap,
a zpívá s mlýnem: Klapy klap,
že chodci vlas se ježí.

A ve mlejnici, bohem klat,
vše sekerou prý drví
vrah mlynář zlícen; bílý šat
má potřísněný krví;
a k domku kvapí kolem vrat,
kde černý k němu na pochvat:
„No, dobrý čin tvůj prvý!

Dřív stárek, žena padni teď,
a potom jejich děti,
jen statně ostrý topor veď
a rozpraš ono smetí;
však lehce napravíš svůj hřích,
v sled domku-li se na dveřích
sám pověsíš den třetí!“

Výš ve mlynáři šlehá hněv,
v ráz jedná po té řeči
a pádnou teslou množí krev

páž sevřena msty křečí;
vždy k vratům hledí rudý zor,
kde příšerný se chechce tvor
a hlavou činu svědčí.

„Tak, tak! již čin buď vrchovat,
viz, tam jsou ony dvéře,
tož nemeškej, než přijde kat,
by pomstil oné sběře!“
A visí vrah. — — Než svítá den
vše zaniká a pláč a sten
jen probíhá skrz keře.

Vodníkova bota.

Vidíte ho, jak se hrbí
pod větvemi mladé vrby?
hlavu kloní, ruce příčí,
šije švarné botky z lýčí.

Botky z lýčí, pěkné, švarné,
pevny, plny síly čarné,
jimi, buďsi světlo denní,
v myslivce se vodník mění.

S takými, kdo k hodům chodí,
nejkrásnější k tanci vodí,
která věří však, už hyne,
pod vodu s ní vodník plyne.

Přivábí ji řečí, okem
do temnice ve Hlubokém,
na pestré kde chytá léčky
lidské duše pod hrnéčky.

Slyšíte ho, hvízdá, zpívá,
ruce příčí, hlavou kývá,
šije, smolí jen to hraje,
hle, již holeň hotova je.

Vidíte ho, pozor dejte,
ticho, ani neduchejte,
mstí se na těch, kdo ho slídí!...
„Ať, mne šelma neuvidí!

Z kapradí mám květ, mně snáze,
přišoulám se na kraj hráze,
zakryju se vrbin směsí,
mne topělec nepoděsí!“

A hoch jako stín se krade,
tam kde bují vrby mladé,
na nichž vodník vesel hýká:
„Zdařte se mi, botky z lýka!“

Ejhle, jedna hotova je!...
Šoulá hoch se, dechu taje,
béře... prchá ptáka letem
„Z jitra půjdu za děvčetem!“

Skončil vodník práci tuhou,
výsknul, došilť botku druhou;
však kde prvá? hledá, hledá...
tam ji hoch má neposeda. —

Plakal vodník siným okem:
„Smutno je mi na Hlubokém,
srdce mé i duše vzlyká
pro svatební botu z lýka.“

Plakal, až se chvěla voda:
„Škoda botky, škoda, škoda,
jednou v žití jen, o muka,
takých dvé jen šít smí ruka.“

Plakal, až se chvělo sítí:
„Mládencem mi starým býti,
ach, to moří, ach to dusí,
však kdo vzal, ať stejně zkusí! —“

Mladý zloděj smál se řeči:
„Však já získám lásky něčí,
chytnu si ji smělou paží,
srdce víc než bota váží!“ —

Obouval hoch milou botu
od neděle po sobotu,
obouval ji dobu mnohou,
divem rostla jeho nohou.

Vedle vlastní měl ji boty
do tance i do roboty,
juchtovice nech se tratí,
lyčné nelze roztrhati.

Deset rozbil nových z brusu
samým tancem na sto kusů,
v blátě, v písku, v rose ranní,
lyčná není k rozedrání.

Ať jí o zem buší, buchá,
za máček jí nepocuchá,
nech ji pálí, nech ji ková,
vždy je pěkně jako nová. —

Na hocha se mnohá smála,
vzít si ho však přece bála,
nech byl mlád a sličné tváře,
utekla mu od oltáře.

S mládencem tak bota žila
půl sta let, vždy nová byla;
ženich, ačtě dívky měnil,
nikdy víc se neoženil.

Když se loučil s hříšným světem,
se ssinalým pravil retem:
„Věru pravdu v sobě chová
ona kletbà vodníkova.

Hruď by nemohlo vám trouti,
dejte nazpět na to proutí
topělcovu botu z lýka,
ať toho ves neodpyká.

Přišli byste všichni k zmaře,
od slouhy až do rychtáře,
kvétl stesk by, rostly trudy,
vymřelot by všecko všudy!“ —

Hned odnesli boty skokem,
ale vodník na Hlubokém
žalem v křišťálném svém domku
umřel také bez potomků.

Co se ještě s botou dálo,
nevím ani dost co málo,
ondyno jen pravil kdosi,
že ji nevím kdo zas nosí. — —

Od těch dob, ač čas se mění,
o tom, kdo se neožení,
pannu slyšeti i vdovu:
„Tenť má botu vodníkovu!“

Těžká je pokuta boží.

Pro statek brat s rodným bratem
těžkým hněvem na se vrou;
mladší katem:
v hněvu klatém
zabil druha sekerou.
Těžká je pokuta boží!

Pohřbil lesa u pokraje
pod omšený věkem strom;
činu taje
spěchá z háje,
za ním náhle blesk a hrom.
Těžká je pokuta boží!

Probděl první noc i druhou,
nespal třetí ňadrem klat;
hříchů sluhou
s bědou tuhou
k lesu prchá z dvorce vrat.
Těžká je pokuta boží!

Do lesa šly ráno děti....
jaký pokřik, jaký ruch?
domů letí:
„Tamo v sněti
soused visí bled a tuh!“
Těžká je pokuta boží!

K bratrovi ho pochovali,
ale hrozno! od těch dob,
horské valy
noc-li halí,
zlým je místem bratrů hrob.
Těžká je pokuta boží!

Půlnoční je budí doba
putujícím na výděs;
stará zloba
tresce oba,
zděšena je celá ves.
Těžká je pokuta boží!

Tepají se rozkaceni
rodní bratří že až strach;
když se denní,
divné zření,
krev je na trav osinách. —
Těžká je pokuta boží!

Kamarádi.

Žid s krčmářem šli kolem práva
a do hovoru žid se dává:
„Viz, kým to vítr potřepává!

Či nevidíš? mně zdá se věru,
že v nočním k tobě chodil šeru
a pil a miloval tvou dceru."

„Nu," židovi v raz krčmář praví,
„však pili jsme též na tvé zdraví;
vtip jeden, tři jsme byli hlavy.

On krad', já skrýval jej i věci,
ty's roznášel to na svém pleci,
on pad', my na živu jsme přeci!

Dál řemeslo teď vedem sami.
Hej, jak pak, nechceš, starý známý —
dí k viselci — zas píti s námi?

Nu, chceš-li, přijď!“ A zbojník s práva
svou hlavou na hruď poklepává, —
a na západě noc již vstává.

A druzi šli, když přišli domů,
byl stůl již uchystán; však komu
ten třetí džbán a číše k tomu?

„Ej, pro mne!“ chlap dí, kráče v chatu,
jenž zločinů svých za oplatu
tam na čakanu propad' katu.

A krčmář s židem hrůzou jati,
zří jak se šklebí: „Nuže, platí,
proč nechcete mi nalívati?“

A mizí, z třetího piv ždbánu...
v tom ve zlodějském jati stánu
žid s krčmářem a spjati k ránu.

Den první kat je kolem trápí,
den druhý věšeni jsou chlapi,
den třetí pověst krajem kvapí.

Vodníkova pomsta.

Když sváželo se dříví s hory,
ta podvečer se stala věc:
stál na jezu a čekal vory
kýs chlapec: no, byl topělec!

Ten z jezu volal na voraře:
„Zůstaňte tam, zůstaňte tam,
dnes pod jezem vrat u polštáře
hod velký: svoji svatbu mám!

Té nerušte mi, hola, hola,
už k břehu přistaňte, nač dál!...“
„Což, stanem?“ starý vorař volá,
však mladý u vesla se smál.

„Eh, klučík jakýs žert-li tropí,
stát jemu k vůli máme-liž?
tím ze mzdy ztratíme půl kopy,
jen dále k cíli, chutě již!“ —

„Slyš, přece znám to z dávných zvěstí —
a v těch je mnohý poklad skryt —
vždyť zítra odpočatou pěstí
lze promeškané nahradit!“

„To tak! jen dále, smlouva káže!
jak zlekat můž tě taký klam?...“
„Klam? slyš! zas křiče zvedá paže:
Zůstaňte tam, zůstaňte tam!

Dosť, zaraz, neveslujme dále!“ —
„Jdi, starý,“ vece mladý zas,
„snad do opravdy? Ale, ale,
dnes sjedem přece mnohem snáz!

Jeť voda právě pohodlna,
vor splyne hračkou dolů z vrat!..“
„Mníš do rána že spadne vlna? —“
„Vždy pomýšleti na převrat!

Jen dál!“ — „Nedáš-li na má slova,
tak jeďme, dřív však seřiď prám —
a... slyšíš? mužík volá znova:
Zůstaňte tam, zůstaňte tam!

Tak jak?“ — „Dál, dál!“ — „Nuž s bohem dolů“ —
a starý vorař dělá kříž!
„Hej, vesluj!“ — „Na jezním jsme kolu!“
„Víc opři se!“ — „Vždy jde to tíž!“

A mladý o veslo se vzpírá:
„Eh, taký spropadený kůl,
zpět nelze také, kýho výra,
mně praská veslo... zle, je v půl!“

„Nuž vezmi týč, dej pozor přece!“ —
„Kůl naráží mi na houžev,
už dlaně nestačí, ni plece...
tak!... stržena jsou pásma dřev!“

„To scházelo!“ — Vždy hůř a hůře,
leč první vor, jenž starce nes',
té navzdor osudové zdůře,
přec ze vrat konečně se svez'.

Hůř veslaři: vztáh' ruce obě,
chyt' špalku se — leč proudu tok
strh' stranou jej a v divé zlobě
jím mrštil o vrat zděný bok.

Kol voda zbarvila se širá,
ve proudu šumění znik' ston.
druh starý po mladém zpět zírá;
„Hej! rány Krista! kde že on?“

„Hoho! kde jsi? slyš! je ti snáze?...“
tu vodník vynořil se z vod:
„Tam plove mrtev vedle hráze;
toť trest, že přerušil nám hod!“ —

Dál nejel starý: „Kam to svezu,
co topělcův zde rozbil hněv?“
lkál na voru, a v šumu jezu
zvuk houslí slyšel, smích a zpěv!

Vyplněné přání.

„Na hradě Jestřabí je tajný sklep
pln pokladu a zboží,
kdo vnikne v noci valů pod násep
blíž hlásky, při nároží,
ten najde jistě všecko, milý brachu!
Nu, pojď, nemáš-li strachu!“

„Hm! strach! A proč? jsem věru otužen,
či poklady kdos hlídá?
jsou‘ noci jasné zrovna jako den
a nikdo nevyzvídá;
snad mohli bychom vykonati směle
od čtvrtku do neděle!“

A kopali; noc třetí posléz přec
pronikli do sklepení...
hle, v rohu bez lbi visí kostlivec,
leč pokladů zde není.
I překopali půdu v hloubku stopy; —
oběma spadlo s kopy.

A mladší na staršího: „Vzal to ďas!
vše nadarmo, vše plano,
snad propil chlap ten všecko na pospas
a v posled na to lano
se pověsil; hle, pod nohy leb spadla!
či dán sem ze stinadla?

A jaký! Bez hlavy má osm stop,
což teprv s hlavou!
No, kolohnáte, na chvilku se vzchop,
jak byl jsi před popravou:
svou tuří lebku mezi ramenoma,
jen směle, jako doma!“

„Nech řečí!“ druhý dí... „Ej, k čemu přec?
všech pokladů jsme prosti,
mám chuť, že podveď nás ten visalec,
rozprášit jeho kosti;
leč nechám chlapa, ať zde ďábly plaší,
a chce-li, třeba straší.“

A domů šli. — Noc na to v trojí ráz
na okno — či to snění,
kdos náhle klepe ... Kriste, duši spas!
kostlivec ze sklepení!
leč k šiji zase přirostlá je hlava
s očima do krvava.

Pln zděšení se v loži choulí muž;
slyš, venku zas to volá:
„Chtěl vidět jsi mne, tu jsem, vzchop se už,
he, holá, smělče, hola!
nuž rychle pohleď, oč jsem nyní větší!
Či plané jsou tvé řeči?“

Muž hrůzou jatý zírá na přízrak
vzkřik' — nazpátek se kácí...
Když ráno v chatu přišel soudruh však,
zlou s omdlelým měl práci
než vzkřísil jej: byl bled a těžko stonal,
a týden na to skonal.

U bezedné slatě.

Je za vsí stranou rudá slať,
řad světlic po krajích,
však oné slatě posavád
dna nikdo nedostih'.

Jak kostry stojí světlic řád,
peň bez kory a hol,
sem nepřilítne ani pták,
je smutno kolem kol.

Pár zakrsalých borovic
a na nich hejno vran,
to všecko; vichor napořád
sem sbíhá se všech stran.

Však divnou věc děl drvoštěp,
když prospal tady noc,
a nechtěl by tu trávit zas
za žádnou živou moc. —

Svit měsíce se krajem nes', —
když na slať náhle pad',
tu viděl ženy bílý stín
kol světlic pobíhat.

A pobíhala v před i v zad,
a zase křížem kříž,
a slyšel volat: „Kde jsi, kdes,
mé dítě neslyšíš?"

A slyšel zpívat divný zpěv,
až zježil se mu vlas:
„O dítě, nemám míru víc,
což nenajdu tě zas?"

A rve si dlouhý, plavý vlas, —
ach, hrozný je to zjev, —
a na smutnou zří měsíc slať,
tak rudou jako krev.

„Ach, bezedna je ona slať!
Když bezedna, kde spíš?
vždy klesáš hloub s tím kamenem,
vždy níž a níž a níž.

Z tad nevyprosím tebe víc,
o hrozný boží trest! . . .“
a bouří rvána zas a zas
lká smrků ratolest.

A strachem chví se starý buk,
a hlavou třese klen,
vír zmítá stlaním — prchá noc,
a s hor se snáší den.

Stín míjí, kolem světlic však
je ušlapaná zem . . .
tak děje prý se rok co rok
před Janem Křtitelem.

Vinař.

Cestou z Lažan k Rychmburku
dvojí kaple stojí —
ve dne klidno tam, však v noci
divná věc se strojí:
od kapličky první k druhé,
ve žalostném trudu,
muž podivný projíždí se
na ohnivém sudu.

Za živa zlým vína strůjcem,
nyní v trestu vězí,
ty že dával míšeniny
všem, i ke mším knězi;
jednou však mše nedosloužil
kněz o božím hodě:
sotva popil, klesl mrtev
k osadníkův škodě.

Proklínali lektvarníka:
„Příčinou je smrti,
zato nech bůh spravedlivý
tresce jej a drtí.“
Vinař smál se; umřel náhle
zanesli ho k hrobu...
na ohnivém sudu nyní
jezdí v noční dobu.

V každé ruce dížku drží,
hlava strachem chví se,
z pravé v levou, z levé v pravou
odvary své míse;
vzdychá, míchá, lije, pije,
kříví se a pláče,
barvu mění; přes kamení
žhavý sud s ním skáče.

Tak prý dlouho jezdit bude,
stará děla máti,
pokud na těch polích kolem
rév nebude zráti;
pokavád prý ke kostelu —
ošemetník hadí —
však lektvar niv těch vínem
stokrát nenahradí. —

Kdyby kletba všech kdo pijí
sáhla k nebes týnu,
tisíce by takých zvěstí
bylo vůkol Rýnu,
ale v Čechách kdyby těla
takých šelem stydla,
nebylo by ani jedné
cesty bez strašidla.

Ohnivý dům.

U Dušníku blízko lesa stojí Pičín, ves,
prostřed návsi starý javor těžkou hlavu vznes',
kmene jeho silné větve hojná zdobí kleť...
O javoru takovouhle zaslechl jsem zvěst:

Tam, kde strom, dřív statek stával; sedlák bohatec
dnem i nocí ustavičně více toužil přec:
že dal peklu hříšnou duši, zjevno bylo všem,
slétalť ďábel k sedlákovi žhavým plivníkem.

Jmění rostlo: samé zlato snášel sedlák z niv;
jedné noci uhlíř z lesa zlý však spatřil div:
satana zřel ze hřebene statku, o ký děs!
na plamenných křídlech v mraky sedláka si nes'

Ráno sprahlé bylo místo, kde stál dům a stáj,
nic nezbylo, ani mrvy, leda divná báj:
v půlnoci prý o Jakubě slyšet děsný šum,
a kde javor z půdy roste, plamenný je dům.

Než však kohout zakokrhá, znikne strašný zjev,
na nebi jen oblak divný rudne jako krev:
je prý mračno, v kterém ďábel sedláka si vlék',
já však myslím, že to zory zlatý červánek.

Na zámku.

V oknech zámku denně straší
neobdobně tlustý duch,
k němu z venku hlavu vznáší
jiný, ale bědně such;
poznáte je okamžikem,
jak se okna otevrou
direktorka s černým psíkem,
kancelářský s kytarou.

Celé okno tělem cloní
ona, pohledněte přec,
on, své ruce vzpíná po ní,
učiněný kostlivec;
brňká, zpívá dávným zvykem
žal svůj věčnou oříkou
direktorce s černým psíkem
kancelářský s kytarou.

Direktorka láskou kvetla,
kancelářský láskou vad',
jednou za lunina světla
direktor však na ně pad';
celý zámek zděsil křikem
rozlícen tak smělou hrou,
ztracen paní s černým psíkem
kancelářský s kytarou.

Z žalu paní direktorka
víc o džbánů pila pět,
písař nakvašený z horka
kytarou šel blažit svět;
což dbal direktor že příkem
rozdvojeni takto mrou
direktorka s černým psíkem,
kancelářský s kytarou.

Sesádlila s mopslem paní,
písař — lásko, hroznou ty's! —
stáh' se šňůrou — tamo v stráni —
u kytary, již měl kdys;
však co hrob, co rakev s víkem?
ještě mrtvi k sobě vrou
direktorka s černým psíkem,
kancelářský s kytarou.

Slyšíte, jak v dál se nese
žalostivých zvuků směs,
strachem větrník se třese,
úpěnlivě vije pes;
s lidským vzlykem, s mopslím kvikem
v ústrety si náruč strou:
direktorka s černým psíkem,
kancelářský s kytarou.

Dva sny.

„Zdrž se“, pytlačka dí, „tuším zlého,
sen jsem měla, plný běd a hrůz:
přivážel tě domů zabitého
polní cestou žebřinový vůz.“

„Hlouposti! Chci dopadnouti laně,
chata bez krejcaru, bohužel!
krást přec nechci! Nuž, co přijde maně
do líce, ať padne!“ Řek' a šel . . .

Touže dobou lesného dí paní:
„Nechoď dneska, divný sen mě stih':
tam od kraje borku dobou ranní
mrtvého tě nesli na větvích.“

„Plané řeči! Musím na čekání,
káže chléb...“ a klidně kráčel v les
mluvě cestou: „Nechat právo brání
nezdržím se, pytlačí-li dnes.

Střídáme se stále dnem i nocí,
stár jsem už, hoch dítě, — budiž dost!
nelze věru jinak odpomoci;
mír chci mít, nuž s chlapem na věčnost!“ —

„Tak?“ dí ukryt pytlák obezřelý,
„tak to myslíš? Dobře, těš se jen,
ale přijde na to, kdo dřív střelí...
já hned nyní béřu si svůj plen.“

Rána rozléhá se, druhá za ní....
Dva jsou mrtvi. Jaký hrozný čin!
Polesného pytlák sklátil v stlaní,
pytláka v ráz polesného syn! —

Sny jsou skutkem; v lese, blíže lomu,
stejný osud nepřátely stih':
v řebřinách je pytlák vezen domů,
polesný je nesen na větvích! —

Zazděná.

Gože se tam, vizte jen!
z toho hrobu zvedá?
Pánův duch je, den co den
svoje dítě hledá;
od pasu až po kraj pat
černý, k hůře bílý,
za živa dal pochovat
dceru ve zlé chvíli.

S panošem ji v háji zřel,
viděl jak ho něží,
zlítil se — hoch mečem mřel
pannu blíže k věži
zazdít dal, však tuže noc —
ach té chvíle bědné!
umřel též, teď vyšší moc
vždy ho z hrobu zvedne.

Bloudí hradem tam a sem
i kol hradu venku,
smutné věže s okrajem
níže ku okénku,
odkud ondy krásný svět —
ach, že tak se točí!
uviděly naposled
panny krásné oči.

K ní ho žene luny zář,
volá ji a vzdychá:
„Ukaž mi svou milou tvář,
trpitelko tichá;
krutý, děsný byl můj čin,
odpusť, odpusť otci,
tíhou činů svých a vin
vázne v běsů moci.“

A když prosí zas a zas,
v okenci se zjeví,
krásná jako v dávný čas,
tvář zazděné děvy;
ústa šepcí: „Smír buď již,“
ručka mile kývá,
z čarných očí níž a níž
slza dolů splývá.

Na otcovu tekou skráň
ony slzy ledné,
a hle, sotva padnou naň,
níž o stéblo bledne;
až vybledne cel a cel,
takou lid má víru,
dotouží se, jako chtěl,
spasení a míru!

Dvě růže.

Zúpěl otec s matkou. — Třetího dne v šeru
v rouše nevěst s pláčem pochovali dceru,
muzika jí hrála, vyzváněli hrany,
naříkali dívky, mládenci i panny.

Růžný keř jí vzrůstal u hlav: jarní chvíle
neměl květů kromě jedné růže bílé,
ta však na hodinu čilých vánků spěchem
všecko zčarovala líbezným svým dechem.

Jel okolo junák bez žele a trudu,
utrhnul tu růži: „Těchou mít tě budu:
bez růží jsem trávil dobu války celou,
náhradou mi dýchej v síňku osamělou.“

Za klobouk dal růži, vesel domů kluše,
prodchnuta je síňka, nadchnuta je duše;
do vody svou kořist sličný junák staví,
co ji spatřil, nijak nechce mu jít z hlavy.

Na lože si lehá; měsíc nebem kráčí,
vzdychá junák, chví se; zdá-li se co spáči?
Zdá! — květ roste, roste, z něho dívka bledá
ve svatebním šatě tajemně se zvedá.

K junákovi kráčí, bílou ruku dává:
„Růží vzal's mi duši, hledám svého práva,
tvé chci za ni srdce; dej mi políbení,
již pomoci žádné mně i tobě není!“

Za ruku ho béře, kloní se a shýbá,
na dumavé čelo útulně ho líbá
něžně usmívá se, na ňadra ho vine...
junák probouzí se, všecko rázem hyne.

Strnut junák vstává: „Sen byl!...“ Leč den vterý
zase z růže vstává dívčiny stín šerý,
rychle přistupuje ku snícího loži:
„Zlíbej mne, ó zlíbej, je to vůle boží!

Dávno jsi mně souzen, já souzena tobě,
růží jsem ti vzrostla na zánovním hrobě,
zlíbej mne, o zlíbej, vřele, z ňader hloubi,
jak se milá s milým v blahé době snoubí.“

Za ruce ho béře obě, níž se shýbá,
na čelo i líce roztouženě líbá,
mile usmívá se, na ňadra ho vine,
junák probouzí se všecko rázem hyne.

Zděšen junák vstává... „Sen byl!..“ Leč den třetí
přízračný zjev dívky zase k spáči letí:
„Dej mi políbení,“ prosí, lká a vzdychá,
„nevěstě jak sluší prvně od ženicha.

Jinák míru není mně a tobě taky,
bloudit by nám bylo věčně mezi mraky;
vzal jsi moji duši, mým je srdce tvoje,
sice budem oba v hrobě bez pokoje!“

Kolem krku béře, níž a níž se shýbá,
na skráň, líce, ústa horoucně ho líbá,
směje se a k ňadru vášnivě ho vine,
navzájem ji junák — doba v půlnoc plyne.

Šílen hoch se budí — k uvěření stěží —
bílá růže svadlá na srdci mu leží;
její ret však tajně ve světničku šerou
dechl netušeně vůni tisícerou. —

Strádal od té chvíle junák onen mladý,
nebylo mu léku, nebylo mu rady;
v oku jiskra hasla, srdce v ňader těsnu,
tvář-li zrůměněla, bylo pouze ve snu.

Vedle hrobu s keřem nový kopat káže...
Skonal, růži k prsám tisknou svadlé páže,
muzika mu hrála, vyzváněli hrany,
plakali junáka mládenci a panny.

Vsadili mu také keř jak dívce prve;
nezkvetl krom jednou růží jako z krve,
ale divno věru, jara mocná síla
na druhém též keři květ zas vynutila.

Květ ke květu stále kloní se a shýbá,
jak když milý milou objímá a líbá,
urvat růže nikdo zde se neodváží:
duše jsou, dí pověst, jež ty hroby stráží.

Prsten.

Bylo k ránu; mladou sličnou ženu
u kol pilař našel utopenu,
náhodou-li zhynula či z muky,
kdož to ví? tvář klidna byla tak!
Vytáh' ji, v tom zablesk' se mu zrak:
prsten stáhl pilař z mrtvé ruky. —

Poručivše duši Pánubohu
pohřbili ji u zvonice v rohu,
jak ji pilař našel se vším všudy,
kdož u mrtvé pozoroval as
z krajánkův, nech zřel ji zas a zas,
na levice prstu proužek rudý?

Ale divné v životě jsou shody!
Celou dobu téže od náhody
mladý pilař divně jaksi strádá,
a hrob ženy sesut den co den
jakby z něho rakev brali ven.
„Proč pak asi?“ mlýnská chasa hádá...

Řezalo se. — V noci pilař mladý
na schystané usednul si klády
pohrávaje s uloupeným skvostem;
sedí, myslí... hlava padá níž...
v tom — snad duchů poslala ji říš —
mrtvá žena u něho je hostem.

Pokládá mu ruku na rameno:
„Vzal's mi prsten, milánovo věno,
blahou upomínku na sen krátký;
všecko ostatní vzal času vír,
mám-li v hrobě míti klid a mír,
uloupený kroužek dej mi zpátky.

Či chceš dívce své jat srdce jarem
tajnou loupež podat lásky darem,
na níž visí nebes kletba těžká?
nečiň tak, věz napřed boží soud:
také ji by strhnul vody proud
v říčné lože za rok ode dneška.

Pak i ty bys za dalekým mořem
bědně duší strádal, hynul hořem
jako druh můj z první blaha doby;
nezbylo by z vašich žití cest
nic než v plachém lidu trudná zvěst
a dva dálně orůzněné hroby.

Nuže dej, sic zahynete v pláči,
dej . . .“ a pilař v snění prsten stáčí,
podávaje mrtvé kletbu tuše;
béře žena podávaný skvost . . .
pilař vstává . . . prst je kroužku prost,
leč i tíhy zbavena je duše.

Klidně hlava na lože se kladla,
jako by mu s duše skála spadla,
žert a píseň družní jsou mu hosté;
a ten nový u zvonice hrob
travou obalil se od těch dob,
ba i kvítí s jara na něm roste.

Kovkop šedivec.

U Merklína v bujném mlází
starý důl, a divná věc —
o polednách z něho vzchází
malý kovkop šedivec.

Zhlíží kutiště a stoky,
ku štělinám níží vaz,
měří okem, čítá kroky —
v jednu v důl se skrývá zas.

Štědří, kam se nouze plíží,
v parnech plní vodojem,
těm však, hruď kdo hříchem tíží,
zle se daří, běda těm! —

Dva šli z díla ubožáci, —
temná, bouřná byla noc —
v modlitbách se první ztrácí,
druhý padnul ďáblu v moc.

Měli jsme, dí, stejně oba,
však já probil ten svůj groš,
dej mi, než mne schvátí zloba,
svůj, a ne-li, život slož!

Žízeň mám! „Já malé děti!“
Pálenku chci! „Já jen chléb!“
Co mi po tom, dolů sletí,
nedáš-li, tvůj sivý leb!

Křik a svár se v bouři ztrácí, —
právě přišli k důlu až —
na ráz druha dolů kácí
lupičova silná páž.

Ztrácí smysly, střemhlav padá...
avšak dole — viz, ký svit! —
v náručí, jež rozekládá,
šedivý ho kovkop chyt'!

Křísí, živou kropí vodou...
prohlédl muž udiven:
Žiju! — „Pouze boží shodou
změnil čin se v hrozný sen!“

Provádí ho, muž se třese:
„Nechvěj se, buď strachu prost!“
sahá stranou, zlato nese:
„Vezmi, v skalách mám ho dost!

Teď však viz, jak stihnul chvatem
toho trest, jenž v důl tě vrh',
třeba nebyl souzen katem,
boží pomstě neuprch'!

S kahanem ho štolou vede,
ale chuďas neví kam —
„Hle tam u té skály snědé,“
volá mužík, „vidíš, tam?

Vrah tvůj stihnut pomstou boží;
zbloudilť, ďáblův ždaný plen!“
a hle ve skal rudém loži
soudruh leží roztříštěn!

Vznesl muže vzhůru v pole,
zlatý peníz dal mu v pěst. —
Pláčou děti s matkou v kole:
Kde jsi, kdes? a hle, tu jest!

Pro Bůh! proč jsi ponocoval?
„Svržen v šachtu, živ jsem přec:
v lokty své mne chyť a choval
Štědrý kovkop šedivec!

Ale toho, jenž mne skácel,
hrozný, děsný stihl trest:
v druhém dílu — Pánbůh splácel —
děsně rozbit: mrtev jest!

Upoutaný rarach.

Děl v krčmě druh, jenž světem chodí,
kdys sedlákovi: „Kmotře, slyš,
mám něco, co se pro tě hodí,
a dám, když hodně zaplatíš.

Déšť přestane a čas se vznítí,
kdy slunce budeš žádostiv,
a v suchu z vůle naprší ti
na sadu strom a porost niv!“ —

„„Tak hodí-li se, na mou věru,
rád zaplatím, co chceš!..“ „Nu tak!“
a v síně dusném pološeru
druh kradmo rozvazoval vak.

A láhev nízké, hrubé šije
dal na stůl — což se sedlák lek' —
v ní čertík pod blanou se kryje
as jako dětský malíček.

„Viz, tich je! palcem-li však maně
se dotkneš blanky," vece druh,
„hned skřítka k té neb oné straně
ti snese tajeplný vzruch.

Pak rozkazuj mu pevným hlasem
a vším ti bude úslužen;
jen bedliv buď, chceť vždycky časem
zdroj čerstvé vody raráš ten.

Však před světem buď jako pěna,
i doma musíš bedliv být',
co na večer se dozví žena,
to běží ráno vyzvonit!

A ještě cos..." druh v blánu ťuká —
„ďas pohněvá-li se ti kdys,
hned skrotne, na vrch-li tvá ruka
as třikrát klepne. Takhle, viz!"

A smědý blánu tiskne, tepe,
v ráz čertík padá ke dnu až...
„Hleď, kterak divně sebou třepe..."
„„Nu, koupím, jenom nepředraž!""

I smluveno a zaplaceno. —
Jak sedlák prý chtěl, konal ďas:
sad kvet', luh krásnější měl seno
a setí plný velký klas.

Skot dařil se a lépe dojil,
brav byl pln vlny, statek rost',
kůň zbujněl, každý oul se rojil,
a všeho bylo dost a dost.

Však sedlák bedliv hleděl ďasa
a občerstvoval, kdy jen moh',
by žena nezřela ni chasa
a zavřel na klíč v truhly roh. —

Tu jednou z krčmy přijde v noci
vzal šoulaje se vody číš,
by po tmě skřítku čarné moci
zas přilil; čas byl věru již!

Leč přeliv odlil zase více,
a netušil, či dřímal snad,
že čertík z láhve do sklenice
buď zlomyslně prch' neb spad'.

Tam zůstal též a láhev prostu
zas sedlák potáhnul a skryl,
a dík vzdávaje pekla hostu
spat potichu se uložil.

A spal... O přenešťastné shody!
té noci, v čase parna zlém,
i žena vstala žízníc vody
a vypila číš s rarachem.

Den druhý přivstal sedlák záhy,
šel k láhvi... Žasl! Je to klam?
ač blanou kryta plna vláhy,
přec raráš uniknul; ten tam!

I bádal... Dozvěděl se věru,
kam náhodou se dostal běs;
dřív pokoj ve dne byl i v šeru,
leč v opak započalo dnes!

Čert, maje prostor mnohem větší,
jsa úzké láhve na vždy prost,
hrd poznal, co mu lépe svědčí,
a zpanštěl, zpyšněl: rost a rost.

Hned se selkou se stala změna:
běs rarach, blanou nepokryt
lál z ženy, štěkal jako fena,
že před statkem se stavěl lid.

A bouřil, dusal — zle se vedlo —
pln svévole, pln zpupných zdůr,
když na něho to v ženě sedlo,
byl zbouřen celý dům i dvůr.

Čert stále vymýšlel svár nový,
nic nebylo mu více vhod,
až prchaje své vlastní krovy
lkál sedlák v krčmě na zlý svod.

Když jednou ztrápený a bledý
svou opičku si domů ved',
tu dohonil jej zas ten smědý,
jenž skřítka dal — a sedlák bled'.

„No jak se daří?" „„Trpím škodou,
čert z láhvičky se dostal ven,
má žena vypila jej s vodou
a trápí mne teď den co den!

Jak pomoci?“ „Ej to se spraví!“
děl smědý, šklebně hledě naň,
jen tepejte ji v povrch hlavy
a k ústům s blanou dejte dlaň.

Jak v láhvi s ďáblem činit hleďte
a mluvte: Pokoje-li dáš?
a ne-li, znova tak si veďte
a věřte, skrotne satanáš!“

Ač sedlák uposlechnul rady,
přec mnoho ještě zkusil psot,
jen zvolna ubíhalo vady,
až čert konečně přece skrot'.

A durdit-li se počal znova,
tu sedlák zvolna zvedl pěst
a žena spolkla čertí slova...
a kantor děl: Probatum est!

Bratr Ivan.

Všech mnichů Ivan nejzbožnějším bratem;
když západ has' a východ planul zlatem,
on na modlitbách trávil neustále,
ku poctě řeholy a k boží chvále.

Tu do kláštera podvečerní dobu
všel stařec, poutník od svatého hrobu,
a při kahanův dvojnásobné záři
skvost vzácný ukazoval v refektáři.

To kniha byla apoštola Jana,
ta kniha kněh, ač v prosté pouzdro dána,
v ní plno božských zjevení a krásy,
že těm, kdo četli, zalily se řasy.

Čet' Ivan též ... čím hlouběj oko noří,
tím větší láskou k bohu srdce hoří;
čet' celou noc; ač doba dobu routí,
on nemoh' od knihy se odtrhnouti.

Tu k hostitelům poutník starý vece:
Drah poklad ten, leč svým ho nazve přece,
kdo Otčenás se pomodliti moha
nic nevzpomněl by jiného, než Boha.

To každý z nás, leč nejvíc síly chová —
dí vážný převor — duše Ivanova,
nám pevně doufati jest v jeho věru,
skvost drahý zachováme při klášteru.

Nuž buďsi tedy, poutník zahovoří,
však běda všem, kdo chabou duší choří,
jen jedním pomýšlením ničí slibu:
Pán propadnutím tresce takou chybu!

Tu Ivan brat: Nuž staň se z vůle vaší,
Pán hříšný tret vždy z modliteb mých plaší;
nech sílí mne...! I modlí se, však k žasu
v ráz Ivan propadnul se téměř k pasu.

A po klášteře pláč a naříkání,
jen poutník laskav ukloňuje skrání:
„Bůh milosrdný odpustil tvou chybu,
vstaň, zvěstuj již, čím porušil jsi slibu!

A bratr prost jsa s třesoucím dí steskem:
Než „amen“ dořeknul jsem, jako bleskem
tak myslil jsem: zda k oné knize svaté
to pouzdro k schování nám také dáte!

Tu starý poutník vece usmívavě:
Zde obé již — a žehnal mnicha hlavě —
líp myšlénkou se modlí nežli slovy!...
A rozplynul se ve zjev oblakový.

Poetické besedy:

I. **Ballady a romance** od *Jana Nerudy*. 40 kr
II. **Oldřich a Božena.** Idylla od *A. Heyduka*. 50 kr.
III. **Petrklíče.** Báchorka od *Svat. Čecha*. 40 kr.
IV. **Staré zvěsti.** Od *Jar. Vrchlického*. 50 kr.
V. **Prosté motivy.** Od *Jana Nerudy*. 50 kr.
VI. **Ballady.** Napsal *Lad. Quis*. 45 kr.
VII. **Griselda.** Povídka veršem od *J. Zeyera*. 65 kr.
VIII. **Všední život.** Báseň od *K. Legera*. 40 kr.
IX. **Záviš.** Napsal *Fr. Chalupa*. 50 kr.
X. **Zpěvy knížecí.** Básně *Fr. Kvapila*. 50 kr.
XI. **Lešetínský kovář.** Báseň od *Svat. Čecha* 50 kr. (Zabaveno).
XII. **Vlašťovičky.** Selanka od *E. Krásnohorské*. 40 kr.
XIII. **Ze života.** Básně *J. V. Sládka*. 60 kr.
XIV. **Přeludy.** Báseň od *Karla Legera*. 35 kr.
XV. **Třešně.** Humor. pov. Napsal *L. Quis*. 50 kr.
XVI. **Z doby táborů.** Od *Antala Staška*. 65 kr.
XVII. **Hanuman.** Bajka od Svat. Čecha. 50 kr.

Číslem devatenáctým bude

Husitská svatba

od

Otakara Červinky.

Předplacení na „Poetické besedy" není žádné. — Sešity prodávají se jednotlivě. — Kdo z venkova objedná si alespoň dva svazky najednou, obdrží je frankovány.

Tiskem dr. Edv. Grégra v Praze.